

ГБОУ Республиканский Бурятский Национальный лицей-интернат № 1

УТВЕРЖДАЮ:

СОГЛАСОВАНО:

РАССМОТРЕНО:

Директор школы

Зам.директора по УВР

на заседании МО

Г.

« _ »

Г.

« _ »

Г.

Рабочая программа
Будаин Светланы Гончиковны

ФИО, категория (высшая)

Предмет: буряад литература

Класс: 9

Рассмотрено на заседании
педагогического совета
протокол № от
«27» августа 2021 г.

2021 -2022 учебный год

Тайлбари бэшэг

Мүнөө үеын, XXI зуун жэлэй, болбосоролой гол зорилго хадаа бээ даагаад бодомжолхо, ходо хубилжа байһан оршон тойронхи байдалда түргэн дадажа, өөрөө өөрыгөө болбосоруулжа, хүмүүжүүлжэ шадаха аргатай хүниие хүмүүжүүлгэ болоно.

Федеральна гүрэнэй хуралсалай стандартын ёһоор буряад литература заалгын гол шухала зорилго хадаа литературна текстнүүдые уншаха ба тэдэниие ойлгожо абаха дадалгада хурагшадые хургалга болоно. Иимэ хургалга гээшэ литературые уран найханай үзэгдэл гээшэ гэжэ ойлгуулжа, тэрэниие хурагшадта шата шатаарнь удаа дараалуулан үзүүлжэ, ойлгуулжа, мэдэрхэ арга боломжонуудые олгуулга болоно.

Түрэл буряад литература 5-9 –дэхи классуудта иимэ зорилгонуудые бээлүүлхэ ёһотой:

- оршон тойронхи юртэмсын байдал ойлгожо абахын хэрэгсэл болгон, уран зохёол уншаха дура, хүсэ хурагшадта олгохо, хүн ба оршон тойрон хоёрой харилсаан найн байха ёһотой гэжэ ойлгосо нэбтэрүүлжэ, уран зохёолшодой зохёол соогоо табиһан асуудалнууд дээрэ хөөрэлдөө ябуулха;

- уран үгэ буряад арадта эртэ урдын саһаа хойшо байһан гэжэ мэдэрэл олгохо, уран зохёолой хэлэ, үгын уран найхание хүн зоной харилсаанай хэрэгсэл гээшэ гэжэ хүсэд дүүрэнээр ойлгуулха;

- арад зоной ажабайдалтай, хүгжэлтын түүхэтэй, ёһо заншалнуудтайнь, үнэтэй сэнтэй хараа бодолнуудтайнь түрэл литература нягта холбоотой гэжэ хурагшадта ойлгуулха:

- хурагшадые уншаһан зохёолоо шэнжэлхэ, шүүмжэлхэ, харин ойлгоһоноо мэдэрхэ шадабаритай болгохо;

- хурагшадай бэлиг, ухаан бодол шэнжэлхэ, зохёохо арга боломжонуудые аман болон бэшэмэл хэлэнэй хүсөөр хүгжөөхэ;

- өөрын тусхай хараа бодолтой уншагшые, ондоо хүнэй хараа бодолые ойлгохо шадалтай, өөрынгөө бодолые аятай зохидоор, баримталгатайгаар тайлбарилжа, аман үгөөр гү, али бэшэмэл хэлээр дамжуулжа шадаха, шэнжэлхэн, шүүмжэлхэн удхатай дэлгэрэнгы бодомжолгонуудые байгуулха шадабаритайгаар хурагшадые хүмүүжүүлхэ;

- түрэл литературынгаа зохёолнуудые ойлгохо, сэгнэхэ, арадайнгаа сэнтэй бодолнуудые, ёһо заншалнуудые, хэдэн мянган жэлэй хугасаа соо буйлуулһан үнэтэй дүй дүршэлыень халан абаха, үргэдхэхэ, саашань үргэлжэлүүлхэ, уг дамжан далижуулха гүн сэдхэлтэй хүниие хүмүүжүүлхэ.

Ажаябуулгын хүсөөр хургалга – хуралсалай шэнэ стандартын онсо илгаа мүн. Иимэ хургалгын шухала зорилгонь хадаа хурагшын хүгжэлтэ болоно.

Мүнөө үедэ болбосорол педагогическа ябасын хоёр янзаар харуулагданхай – хургалгын урданай, заншалта системэ болон инновационно, шэнэдхэхэн системэ. Шэнэ үеын хургуулин багшын урда хоёр харгы гарана- нэгэн гэбэл шэнэдхэлгын,

инновационно арга боломжоор багшалха, үгы гэбэл хуушан заншалта системээ баримталан ябаха.

Мүнөө үеын хургалгын онол аргууд хурагшадта гансал шэнэ мэдэсэ тайлбарилан ойлгуулха бэшэ, харин тэдэниие бэе бэетээ харилсажа, хуралсалай ябасада сэхэ оруулалсажа байгаад хургаха, олон янзын шадабари, дадал олгуулха аргатай. Тиимэхээ хурагшадай мэдэсэ болон бэлиг хүгжөөхын тула шэнэ үеын хуралсалай онол аргуудые хэрэглэхэ шухала. Эдэ онол аргууд иимэ боломжонуудтай:

1. Хурагшадай хуралсалай дүн хайн шанартай болгохо;
2. Олон янзаар программын материал хурагшадта зааха;
3. Болбосоролой болон хүгжөөлгын арга дээшэлүүлхэ;
4. Хуралсалай саг үржэлтэйгөөр хэрэглэхэ;
5. Хуралсалай репродуктивна талыень бага болгохо.

Мүнөөнэй хэшээл- хурагшын хургалга олон янзаар үнгэргэгдэхэ арга боломжотой хэшээл. Иимэ хэшээл дээрэ хурагшад бэе бээдээ, багшадаа этигэмжэ харуулна, тэдэ өөхэдөө «туһа хүргыт» гэжэ гуйна, гаргаһан алдуунуудайнгаа түлөө тэдэ шүүмжэлэгдэнэгүй, алибаа хүдэлмэри дүүргэхын саг болзор тодхогдоно, бээе дааһан хүдэлмэрийн критеринүүд үгтэнэ, ажал хүдэлмэриее шалгаха, сэгнэхэ арга олгогдоно, хурагшын арга боломжонуудта таараха даабаринууд үгтэнэ.

Хурагшадта функциональна бэшэг мэдэсэ олгохо зорилго Федеральна гүрэнэй хуралсалай стандартын зорилгонуудай нэгэн болоно.

Тиимэхээ буряад хэлэ болон литература заадаг багшын зорилго ямар байха ёһотойб? Энэ хадаа уран зохёолшын хараа бодол задалжа, уншаһанаа өөрынхээрээ тайлбарилжа, удхыень гарган харуулха шадабаритай хурагшадые хүмүүжүүлхэ зорилго болоно. Эндэ шухала талань юун бэ гэхэдэ, хурагшадай хэшээлэйнгээ сэдэб, зорилгонуудые өөхэдөө табижа хургалга болоно. Тиин предмет хайнаар, шанартайгаар шудалагдана.

9-дэхи класста уран зохёол шудалан үзэлгэ.

Уран зохёол – эрдэмэй үндэһэн, булаг. Нэн түрүүн уран зохёол гээшэ сэдхэлэй ябасын хэрэгсэл болодог.

Хүн бүхэнэй уран зохёолһоо оложо абаһаниинь тэрэнэй хүгжэлтын шата болоно. Нэгэниинь тэрээн соо хүхюун зугаа, сэнгэлтэ бэдэрдэг, хоёрдохинь – һургаал заабари, гурбадахинь ямар бэ даа хүлдэ тэмдэг олодог, дүрбэдэхинь үнэн сэхые бэдэрдэг, табадахидань- уран зохёол гээшэ гоё һайхан байдал тухай һанаан, хүсэл болоод үгэнэ. Тиимэһээ хүн бүхэн уран зохёолһоо хэрэгтэй юумээ олодог бшуу. Тиигэбэшье уншагшын уран зохёолһоо олоһон юумэниинь тэрэниие нэгэтэшье ханаадаггүй. Юундэб гэхэдэ, уран зохёол ондоо юумэн тухай хэлэдэг бшуу. Юун тухай?

Энэ асуудал 9-дэхи классай һурагшадыеһье хүлээнэ. Бидэ мүнөө уран зохёол зохёогшын «хандалга» гү, али тэрэнэй «эльгээһэн бэшэг», «мүнхэ хани нүхэр» гээшэ гэһэн ойлгосодо дүтэлбэбди. Энэ «хандалгань» хоёр гэрэлээр – зохёогшын болон уншагшын – гэрэлтэнэ. Уран зохёол, ондоогоор ном гээбди, - булганда, мүн хүн бүхэндэ эльгээгдэһэн бэшэг гээшэ. Ном болбол зохёогшын сэдхэлэй халууниие шэнгээгээд, хадагалаад байдаг.

Энэ «хандалга», «бэшэг» тайлбарилгаад, юун тухайб гэжэ ойлгожо абаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ.

Ном гээшэ хүнэй «мүнхэ хани нүхэр» гэжэ ойлгосо 9-дэхи классай буряад литературы «Зохёогшо- Дүрэ – Уншагша» гэһэн хараада оронхой. **Хүн зондо зохёогшо юун гэжэ хэлээб? Намда тэрэ юун гэжэ хэлээб? Энэ хэлэһэндэнь би ямараар ханданабиб?** Эдэ гурбан асуудалнууд 9-дэхи классай һурагшадай буряад литература шудалан үзэхэдэнь тон шухала зүйл боложо үгэнэ. (**«Хүн зонойхи – миниихи- зохёогшо болон би»**). Тиимэ тула уран зохёол дээрэ хүдэлэлгын тон шухала шэглэлнүүдынь хадаа «тайлбарилга», мүн «өөрын бодол, үгэ болоно. Зохёол шэнжэлэн харалга болон тэрэниие сэгнэлгэ бээ даһан өөрын һаналтай, һанамжатай холисолдоно. Ондоогоор хэлэбэл, уран зохёолой интерпретаци (тайлбарилга, удхыень гаргалга) болоно.

Хэрбээ уншагшын ажал бээ даһан ажал болбол, тэрэ ехэ тухатай сэдхэлэй ажал болодог. Уншагшын урган гаралтын гурбан шата бии – уншалга, ойлгожо абалга, сэгнэлтэ үгэлгэ. 9-дэхи класста эдэ шатануудта өөрын хараа бодол гэһэн шата нэмэгдэнэ.

9-дэхи класста уран зохёол шэнжэлэн үзэлгын методическа байгуулга хүсэнэг болгон харуулжа туршябди.

Шухала асуудал	Бэдэрэлгэ	Хүдэлмэри	Шатанууд	Онол арга
Зохёогшо	бүгэдэ хүн зоной	уншалга	ухамайшалга (восприятие)	бээ даһан уншалга
Дүрэ	минии	ухаалалга, ухаандаа оруулалга (осмысление)	Ойлгосонуудай интерпретаци (тайлбарилга, удхыень гаргалга)	Практикум, семинар, реферат (тусхай сэдэбээр хэгдэһэн элидхэл)
Уншагша	зохёогшо болон «Би»	сэгнэлгэ	литературна-шүүмжэлһэн	зохёолгын хүдэлмэри

			болон литературна уран найханай интерпретаци	
--	--	--	---	--

9-дэхи класста уншагдаха зохёолнууд иимэ хараа бодолтойгоор шэлэгдэжэ абтанхай: нэгэ талаһаа буряад уран зохёолой хүгжэлтыень харуулха зорилготойгоор; нүгөө талаһаа һурагшадай наһанайнь хэмжүүрэй асуудалнуудта болон эрилтэнүүдтэ харюусаха зорилготойгоор. 14-15 наһан болбол байдалаа өөһэдөө тодорхойлолгын үе мүн. Энэ үе өөрынгөө «Би» гэшые, тон өөрын аяг ябадал бэдэржэ ололгын үе мүн.

Тиимэһээ 14-15 наһатайшуулай уран зохёолдо хандалгнь ойлгосотой ха юм. Эгээл энэ хаһадаа эдир уншагша өөр тухайгаа гү, али өөрыгөө уншаха эрмэлзэлтэй байдаг. Ондоогоор хэлэбэл, тэдэнэртэ зурагдаатай бүтээлэй зурагай бүд бэшэ, харин шэл һонирхолтой. Юундэб гэхэдэ, энэ шэлдэ тэрэ өөрынгөө дүрэ зураг (отражение) харана бшуу. 14-15-тай хүн өөрыгөө ондоо хүн гэшэб гэжэ һанажа ябана, тиимэһээ нигүүлэсхы сэдхэл, хайрлаха сэдхэл, дэлхэй дээрэ хүнэй наһанһаа эгээ сэнтэй юумэн үгы гэнэн ойлгосонууд тэрэнэй урда нээгдэнэ ха юм.

9-дэхи класста үзэгдэхэ уран зохёолнууд соо олон янзаар нэрлэгдэһэн шухала асуудалнууд – «Би болон оршон тойронхи байдал», «Би болон гүрэн гүрэн», «Би болон байгаали», «Би болон Эхэ орон» гэхэ мэтэ – табигдана. Эндэ хаа – хаанагүй «Би» гэшэ гүрүүшын һуури эзэлнэ. Энэ хадаа 9-дэхи классай һурагшадай наһанайнь хэмжүүрэй тэмдэг болоно гэшэ. Зүгөөр сагайнгаа ерэхэдэ, эндэхи «Би» гэшэ өөрын 2-дохи һуури эзэлхэ ёһотой.

Энэ наһанай хэмжүүртэ Уншалга гэшэ ажабайдалай удха бэдэрэлгэ бэшэ, харин ажабайдалай үзэгдэлнүүд сооһоо өөрынгөө «Би» гэшые бэдэрэлгэ болоно.

Тэрээнһээ гадна 9-дэхи класста үзэгдэхэ ном-хрестомати соо оруулагдаһан буряад уран зохёол – дэлхэйн болон Росси гүрэнэй арадуудай зохёолнуудай нэгэн боложо үгэнэ гэшэ. Зүгөөр манай буряад уран зохёол онсо, юундэб гэхэдэ, дүрэ бүхэнэйн сэдхэл амиды, галтайхан, согтойхон, тон ехэ һонирхол татама юм.

ЖЭШЭЭТЭ ТҮСЭБЛЭЛГЭ

1-дэхи четверть

№	Сэдэб	Саг
1	Оролто хэшээл. Литература, тэрэнэй хүнэй сэдхэлэй байдалда оруулдаг үүргэ. Уран зохёол- үгын уран найхан	1
2-3	ХҮШ – XIX зуун жэлнүүдэй буряад арадай бэшэмэл зохёолнууд. «Тобчи домуг» гэжэ бэшэмэл зохёол тухай. Буряад арад зоние гэгээрүүлхэ ажаябуулга. Александр Игумнов болон бусад гэгээрүүлэгшэд тухай	2
4	XX зуун жэлэй 1-дэхи ХАХАДАЙ БУРЯАД УРАН ЗОХЁОЛ Уянгата болон уянгата- үргэлжэлхэн зохёол. Мүнхэ Сарьдаг (<i>Будажаб Цыренович Найдаков</i>) «Саянам», «Саяандаа»,	1
5-6	Д. Дапинимаевай зохёохы зам тухай. «Тоёон» гэхэн шүлэг тухай. «Тоёон», «Мүнхэ харьдаг». Шүлэгэй ритм	2
7-8	Ц. Галсанов. « Табан таанараа магтанам», «Хэнгэргэ».	2
9-10	XX ЗУУН ЖЭЛЭЙ 2-дохи ХАХАДАЙ БУРЯАД УРАН ЗОХЁОЛ, Д. Батожабай. «Багшашни хэн бэ» (6 саг). «Нэрээ хухаранхаар, яһаа хухара», «Түрүүшын үдэрнүүд».	2
11-12	Д. Батожабай. «Багшашни хэн бэ?». «Хоёр атаман», «Жаргал гээшэ юун гээшэб?»	2
13-14	«Багшашни хэн бэ?» гэхэн туужа тухай, туужын байгуулга, сюжет. Зохёолой уран тодорхой зүйл.	2
15-16	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ (1-2). Д. Батожабайн «Багшашни хэн бэ?» гэхэн туужаар бэшэмэл хүдэлмэри.	2
17	Класһаа гадуур уншалга (1). М. Самбуев «Минии таабай», «Һайн даа, Урбаан таабай» гэхэн шүлэгүүд.	1
18-22	Н. Дамдинов. «Өөрөө урдатнай энэб...» гэхэн статья. «Декабристын бэхэлиг» (5 саг). 1-дэхи бүлэг: «Ородой флодой түүхэ бэшэгшэ».	1
	Н. Дамдинов. «Декабристын бэхэлиг». 2-дохи бүлэг: «Сибирийн нүхэн хаалгануудаар».	1

2 –дохи четверть

	Н. Дамдинов «Декабристын бэхэлиг» 3-дахы бүлэг: «Сэлэнгэ мурэнэй эрьедэ»	1
		2
23	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ (3). Н. Дамдиновай «Декабристын бэхэлиг» гэхэн зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри.	1
24-29	Ц. Галанов «Саран хүхы» (6 саг). 1, 2-дохи бүлэгүүд.	1
	Ц. Галанов «Саран хүхы» 3, 4, 5, 6 -дахы бүлэгүүд.	1
	Ц. Галанов «Саран хүхы» 7-8, 9, 10-дахы бүлэгүүд.	1
	Ц. Галанов «Саран хүхы» 11, 12-дохи бүлэгүүд	1
	Ц. Галанов «Саран хүхы» гэхэн туужа тухай. Арадай аман үгэ уран зохёол соо.	2
30-31	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ (4-5). Ц. Галановай «Саран хүхы» гэхэн зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри.	2
32-33	Ч-Р. Намжилов. «Арбан табанай харын толондо...» гэхэн статьятай танилсалга. «Монголой дэбтэрһээ» («Монгол ороной морид хурдан», «Сагаан үнгэ найхан», «Урилдаан дээрэ») абтаһан шүлэгүүдэй удха болон уран аргууд.	2

34	Классчаа гадуур уншалга (2). Ш. Нимбуев «Эхын юрөөл».	1
----	---	---

3-дахи четверть

35-41	Ц.-Д. Хамаев. «Ута намарай сэсэг» (7 саг). «Уран зохёолшонтой нүхэсэжэ ябаһандаа жаргалтайб» гэхэн статья. «Ута намарай сэсэг» (туужа). 1-дэхи бүлэг.	1
	Ц.-Д. Хамаев «Ута намарай сэсэг» 2, 3-дахи бүлэгүүд	1
	Ц.-Д. Хамаев «Ута намарай сэсэг» 4, 5-дахи бүлэгүүд	1
	Ц.-Д. Хамаев «Ута намарай сэсэг» 6-дахи бүлэг	1
	Ц.-Д. Хамаев «Ута намарай сэсэг» 7-дохи бүлэг	1
	Ц.-Д. Хамаев «Ута намарай сэсэг». Бухаади үбгэнэй дүрэ. Хүн ба байгаали. Туужын уянгата үндэһэн.	1
	Ц.-Д. Хамаев «Ута намарай сэсэг». Туужын байгуулга, сюжет.	1
42-43	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ (6-7). Ц.-Д. Хамаевай «Ута намарай сэсэг» гэхэн зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри.	2
44	Классчаа гадуур уншалга (3). Б. Ябжанов «Эхэ шоно».	1
45-46	Д.-Д. Мункоевой намтар. зохёохы зам. «Эхэ тухай дуун». Уянгата-үргэлжэлһэн зохёол (2 саг).	2
47-51	М. Осодоев. «Ууган хүбүүн». М. Осодоев тухай. «Ууган хүбүүн» туужа. «Эдирхэг хаһа» гэхэн бүлэг (5 саг).	1
	«Ууган хүбүүн»: «Бүхэ барилдаан», «Уулзалга» гэхэн бүлэгүүд.	1
	«Ууган хүбүүн»: «Түрэл нюотагһаа холо», «Баатарай нэрые мүнхэлһэн бэшэгүүд» гэхэн бүлэгүүд.	1
	«Ууган хүбүүн»: «Баатарай нэрые мүнхэлһэн бэшэгүүд» гэхэн бүлэг.	1
	«Ууган хүбүүн». Тобшолол. Владимир Бильдушкиной дүрэ. Баримтата туужа.	1
52	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ (8). М. Осодоевой «Ууган хүбүүн» гэхэн зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри.	1
53-60	Б. Шойдоков. «Дайсанай ара талада» (8 саг). Уран зохёолшын намтар болон зохёохы зам. «Дайсанай ара талада» романай 1-дэхи бүлэгэй 1-дэхи хэһэг.	1
	«Дайсанай ара талада»: 1-дэхи бүлэгэй 2, 3-дахи хэһэгүүд.	1
	«Дайсанай ара талада»: 2-дохи бүлэгэй 1-дэхи хэһэг, 3-дахи бүлэгэй 1-дэхи хэһэг.	1

4-дэхи четверть

	«Дайсанай ара талада»: 5-дахи бүлэгэй 1-дэхи хэһэг, 6-дахи бүлэгэй 3-дахи хэһэг, 7-дохи бүлэгэй 1-дэхи хэһэг.	1
	«Дайсанай ара талада»: 8-дахи бүлэгэй 1-дэхи хэһэг, 9-дэхи бүлэгэй 6-дахи хэһэг.	1
	«Дайсанай ара талада»: 10-дахи бүлэгэй 1,3-дахи хэһэгүүд, 12-дохи бүлэгэй 3 хэһэг.	1
	«Дайсанай ара талада»: 13-дахи бүлэгэй 1,2-дохи хэһэгүүд, 14-дэхи бүлэгэй 2-дохи хэһэг, 15 бүлэгэй 1, 2, 3-дахи хэһэгүүд.	1
	«Дайсанай ара талада»: 16-дахи бүлэгэй 1,4 –дэхи хэһэгүүд, 17-дохи бүлэгэй 1, 2, 4, 5-дахи хэһэгүүд. Роман тухай ойлгосо.	1
61-62	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ (9-10).Б. Шойдоковой «Дайсанай ара талада» гэхэн зохёолоор «Дайн хүнэй ба арад зоной ажабайдалда», «Хүн онсо байдалда» гэхэн сэдэбүүдээр бэшэмэл хүдэлмэри.	2
63-67	Б. Эрдыеевэй намтар болон зохёохы зам (5 саг). «Хазаар хара хаһал»	1

	(2 үйлэтэй хүгжэмтэ комеди), 1-дэхи үйлэ.	
	«Хазаар хара хахал»: 1-дэхи үйлэ.	1
	«Хазаар хара хахал»: 2-дохи үйлэ.	2
	«Хазаар хара хахал». Тобшолол. Шог зүжэглэмэл зохёол.	1
68	Класснаа гадуур уншалга (4). Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэнэн комеди.	1
Хамга		68

3. Календарно-тематическа тусэб
9 класс. Буриад литература. I четверть. 18 сар.

№ п/п	Хэшээлэй сэдэб	Сагай хуурай баарни	Бурагшадтай ажаябуулгын шэнжэ	Хараалгадан дунгууд			Шалгалтын тухэлнүүд	Болзор	
				предметнэ	личностно	метапредметнэ		Тусэбөөр	Бодо то байда даар
1	I. Оролто хэшээл. Литература, тэрэнэй хүнэй сэдьхэлэй байдалда оруулдаг үүргэ. Уран зохёол- үгын уран найхан.	1ч.	Индивидуальна хүдэлмэри- Уран зохёол- үгын уран найхан гэрэн статья уншала. Бүлгөөр хүдэлмэри – уран зохёол хүнэй сэдьхэлэй байдалда ямар үүргэ дүүргэнэб гэжэ баталха.	« Уран зохёол- үгын уран найхан » гэрэн мэдэсэ тобшолон онсодхохо.	Шэнэ юумэ мэдэхэ дадал үргэлхэхэ.	Уран зохёолой гол хэрэгсэлынэ юун болоноб гэрэн асуудалда дэлгэрэнгы харюу үгэхэ, жэшээнүүдээр баримталха. (Ород уран зохёол хэрэглэжэ болохо.)	Дэлгэрэнгы сээжэ харюу.		
2-3	XVIII-XIX зуун жэлнүүдэй буриад арадай бэшэмэл зохёолнууд. «Гобчи домугт» гэжэ бэшэмэл зохёол тухай. Буриад арал зониие гэгээрүүлхэ	2 ч.	Индивидуальна хүдэлмэри-текст уншаха. Бүлгөөр хүдэлмэри – бүлгэг бүхэн тухай даабари дүүргэхэ.	«Гобчи домугт» гэжэ бэшэмэл зохёолой автор, үлдха, жанр, онсо шэнжэ дээрэ тогтожо, зохёолой тусэб табижа нураха.	Буриад аралдые гэгээрүүлхэ хэрэгтэ багшанарай, эрдэмтэдэй, аяншалагшадтай оруулан үүргэдэ нурагалгадтай анхарал татаха.	Харюутга тодоор, зүбөөр дамжуулха, гэгээрүүлхэ ажал ябуулагшадтай ажабайдал, бэшэбэн хүдэлмэринүүдэй нь гол үлдха тобшохоноор харуулха.	Асуудалда харюу, мэдээсэл бэлдэхэ.	04.09. 13.09.	

<p>ажаявбуулга. А. Илүмнов болон бусад гэгээрүүлэгчэд тухай.</p>							
<p>4 XX зуун жэлэй 1-дэхи хахадай бурад уран зохиол. Уянгата болон уянгата-үргэлжэлэн зохиол. Мүнхэ Сарьдаг (Б. Ц. Найдатов) «Саянам», «Саяандаа».</p>	<p>1 ча с</p>	<p>Индивидуалына хүдэлмэри- тобиш конспект бэшэхэ. Бүлгөөр- Уянгата болон уянгата-үргэлжэлэн зохиол уншаад, тон шухала зүйлнүүдыень шэлгэжэ бэшэхэ.</p>	<p>Бэшэмэл ба аман хэлэлгэээ зүбөөр хэрэглэхэ, бүридхэхэ.</p>	<p>Мүнхэ Сарьдагай абари зан, хүсэл эрмэлзэл, ажалдаа хандаса, тэрэнэй түрүүшын уран зохиол шүүмжэлэгшэ байһан тухай тэмдэглэхэ шухала.</p>	<p>Бүлгөөр хэлэлгэээ өөрхөдөмбөр ханамжа элирүүлэхэ.</p>	<p>Дэлгэрэнгы сээжэ харюу.</p>	<p>20.09.</p>
<p>5-6 Д. Дашинимаевай зохиохы зам тухай. «Гоёон» гэрэн шүлэг тухай. «Гоёон», «Мүнхэ харьдаг». Шүлэгэй ритм.</p>	<p>2 ча с</p>	<p>Индивидуалына-шухала мэдээсэлнүүдые дэбтэртээ бэшэхэ. Бүлгөөр- бэе бэеэ шалгалга. Фронтальна-асуудалнуудта харюу.</p>	<p>«Гоёон» шүлэгэй уран уншалга, ном соо үгтэрэн асуудалнууд дээрэ хүдэлмэри үнгэрэхэ.</p>	<p>Гансаараа мүн сүт хамта хүдэлхэ шадабари олгохо.</p>	<p>Аман ба бэшэмэл хэлэлгэээ хүгжөөхэ, дэлгэрэнгы харюу бэлдэхэ. (Д. Дашинимаев бурад уран зохиолой булагтай эхиндэ байлсалан бэлиг түгэлдэр хүн болоно гэжэ тэмдэглэхэ</p>	<p>Д. Дашини маев үзэһэн харһан тухайгаа бодотоор бэшэхые оролдо дог һэн гэжэ жэшээнүү</p>	<p>20.09. 21.09.</p>

						шуухала.)	дээр баримтал ха.		
7-8	Ц. Галсанов. «Габан таанараа магтанам», «Хэнгэргэ».	2 саг	Фронталына – Ц. Галсановай «Габан таанараа магтанам», «Хэнгэргэ» шүлэгүүдье уншаха, асуудалнуудта харюусаха. Индивидуалына- текст дээрэ ажал.	Уран шүлэглэшын оршуулагшын ябуулгада, зохёолнуудайнь сэдэб, жанрта анхарална хандуулха.	«Хэнгэргэ» гэрэн шүлэгэй удха дээрэ хүдэлхэдөө, уран шүлэгшэ түрэл оронойнгоо байгалие магтан дуулана гэжэ тобшолол гаргаха.	Уран уншалга үнгэргэхэ, зурагаар хөөрэлдөө эмхидхэхэдээ, Ц. Галсановай санаша басагадай дүрэ, мүн үгтэрэн зураг дээрэхи дүрэ зэргэсүүлхэ.	Нюотайн гаа горхон тухай эссе бэшэхэ.		
9-10	ХХ зуун жэлэй 2-дохи хахадай бурыад уран зохёол. Д. Батожобай «Балшани хэн бэ?» «Нэрээ хухаранхаар, янаа хухара», «Түрүүшын үдэрнүүд».	2 ча с	Фронталына – (55-62 н.) бэээ даагад уншаха, зохёолой эхиндэ Чулуун- Батын абари зангай онсо шэнжэнүүдтэ анхарална хандуулха. Индивидуалына- текст дээрэ ажал	Нурагшад хоёр хоёроороо хубааржа, түрүүшын графа соо бэлэнэ: энэ сэдэбээр би юу мэдэхэбид?	Тус бүлэгүүдэй удхаар хүдэлмэри ябуулхандаа, гол геройн ажабайдал урдань ямар байгааб, ямар бэрхэшэлнүүдые дабажа, тэрэ зүб харгыда орооб гэрэн асуудалнууд дээрэ тогтохо.	Ажабайдал соогоо ямар юумэ хэжэ болохогүйб, нурагсалдаа ямараар хандаха ёһотойб гэжэ ойлгуулха шуухала.	Шүүмжэ лэн- тайлбарил гын хөөрэл дөө үнгэргэхэ.		
11-12	Д. Батожобай «Балшани хэн бэ?». «Хоёр атаман», «Жаргал гээшэ юун гээшэб?». «Жаргал гээшэ юун гээшэб?».	1 саг	Фронталына – «Хоёр атаман», «Жаргал гээшэ юун гээшэб?» гэрэн бүлэгүүдэй удха тайлбарилан, уншалгын арга хэрэглэн уншалга. Бүлэгөөр- ном соо	Зохёолшо-Дүрэ Уншалга гэрэн шэглэлээр Чулуун- Батын дүрэ. зураглахандаа, шүүмжэлэн бодожо үзэлгын арга хэрэглэхэ.	Сүг хамта хүдэлхэ шалабарил олгохо.	Холбоо хэлэлгэээ хурсалдхаха. Аман хэлэлгэ дээрэ ажаллаха.	Хүсэнэл дээрэ хүдэлмэ- ри. Синквейн зохёолго.		11.10.

			үгтэрэн асуудалнуудта харюусаха.	(графическа бүрийдхэлтэ)				
13-14	«Багшашни хэн бэ?» гэрэн туужа тухай, туужын байгуулга, сюжет. Зохёолой уран тодорхой зүйл.	2 саг	Индивидуальна- ном соо үгтэрэн статья уншаха, асуудалнуудта харюусаха.	Д. Багтожабайн «Багшашни хэн бэ?» гэрэн зохёол реализм шэглэлдэ хабаатай гэжэ тэмдэглэхээр.	Ургажа ябан зануу хүнэй ёһотой хүнэй нэрэ зэргэтэй бололгодо анхаралаа хандуулха.	Угын баялиг, бэшэмэл ба аман хэлэлтээс хүгжөөхэ. Уншаланна оршон тойронхи байдалтай зэргэсүүлэн хараха.	Бэшэмэл хүдэлмэ-ридэ бэлдэхэл.	
15-16	Хэлэлтэ хүгжөөлтэ. Д. Багтожабайн «Багшашни хэн бэ?» гэрэн туужаар бэшэмэл хүдэлмэри.	2 саг	Индивидуальна- бээс даагаад хүдэлмэри.	Зохёолтын сэдэбүүд: 1. «Хүн болохо баганаа, хүлэг болохо унаганнаа». (Онъон үгэ). (Д. Багтожабайн «Багшашни хэн бэ?» гэрэн туужаар. 2. «Ажал гээшэ жаргал» (Д. Багтожабайн «Багшашни хэн бэ?» гэрэн туужын удхаар. 3. А. Окладниковай «ПВЗ» гэрэн зурагаар бэшэмэл хүдэлмэри.	Гансаараа мүн сүл хамта хүдэлхэ шалабари олгохо.	Зохёолгоёо уранаар найруулан бэшэхэ. Бэшэрэн ажалаа анхаралтайгаар шалгах.	Бэшэмэл хүдэлмэри.	10, 10, 25, 10.

17	Класснаа гадуур уншалга. М. Самбуев «Минии таабай». «Һайн даа, Урбаан таабай» гэлэн шүлэгүүд.	1 ча с	Индивидуальна-текст дээрэ хүдэлмэри. Бүлэгөөр 1-дэхи бүлэг «Минии таабай»; 2-дохи бүлэг «Һайн даа, Урбаан таабай» уншаад, шүүмжэлэл хэхэ. Фронтальна-асуудалгнуудта харюу.	М. Самбуев ямар дүрэ харуулнаб? Энэ дүрэ гансал буряад уран зохёол соо дайралдадаг ту? Танда энэ дүрэ найшаагдана ту? Юундэ?	Гансаараа мун сүт хамта хүдэлхэ шалабари олгохо.	Урбаан таабайе ямарар ханаандаа оруулнабта? Аман зураглалга үтэхэ.	Юундэ М. Самбуев энэ хоёр шүлэгөө рөө үг изагуур таа ханданаб? Асуудал-да харюу.		
18-22	Н. Дамдинов. «Өөрөө урдатнай энэб...» гэлэн статья. «Декабристын бэлэлиг». 1-дэхи бүлэг: «Ородой флогдой түүхэ бэшэгшэ».	1 ча с	Индивидуальна-«Декабристын бэлэлиг» 1-дэхи бүлэг: «Ородой флогдой түүхэ бэшэгшэ» текст дээрэ хүдэлмэри. Фронтальна-зохёолой удха ойложо, гол зүрийдөөнь элирүүлхэ.	Зохёол соохи үйлын боложо байһан үе сагта анхаралаа хандуулха.	Тэрэ саг болон мүнөөнэй саг хоёр ямар илгаатайб гэжэ харуулхада шухала.	Теоретическэ материалтай танилсуулжа, һурагшадтай хэлэлтэ зүрийдөөн, сюжет, жанрнууд: комеди, трагеди, драма г.м. ойлогосонуудаар баян болохо зэргэтэй.	Ном соо үгтэлэн асуудал нууд болон даабари нууд дээрэ хүдэлмэри үнгэргэхэ.		

9 класс. Буряад литература. II четвэрт. 14 сэг.

№ п/п	Хэшээлэй сэдэб	Сагай хугаар и	Бурагтадай ажъябуулгын шэнжэ	Хараалгалаһан дүнүүд			Шалгалт -ын тухэл-нууд	Болзор	
				Предметнэ	личноcтнo	Метапредмет-нэ		Түсэ бөө р	Бодо то байдла даар
	Н. Г. Дамдинов «Декабрис тын бэһэлитг». 2-дохи бүлэг: «Сибирин нүхэн хаалгануудаар».	1 час	Индивидуальна- 2-дохи бүлэг «Сибирин нүхэн хаалгануудаар» (122-136 н.) ролёор уншалга, текст дээрэ хүдэлмэри. Бүлэгөөр- бэе бээе шалгалга. Фронтальная- удха тайлбарилха.	Тус бүлэг соо декабристнуудай хаана байһан тухай хэлэлдэнэб? Драмьн гол бодол элнрүүлжэ бураха.	Декабристнууд ажабайдалай хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүд ые яаж дабанаб? Геройнуудай абари зан дээрэ арадай сэдхэхэжэ ябһан идеал гаргаха.	Өөрынгөө ханамжа хэлэжэ бураха, жэшээгээр баталха. Интернет-ресурс хэрэглэхэ.	«Сибирин нүхэн хаалгануудаар» гэрэн бүлэгэй удха хөөрэлтэ, асуудалну удга харюуса ха. (136 н.)	08.11	
	Н. Г. Дамдинов «Декабрис тын бэһэлитг» 3-дахи бүлэг «Сэлэнгэ мурэнэй эрьедэ».	1 сэг	Индивидуальна- » 3-дахи бүлэг «Сэлэнгэ мурэнэй эрьедэ» (137-152 н.) ролёор уншалга, текст дээрэ хүдэлмэри. Фронтальная- 3-дахи бүлэгэй удха тайлбарилха.	Аха дүүнэр Бестужевууд хэд тухай, ямар юумэн тухай хөөрэлдэнэб? Буриад нотаг, арал тухай Н. Бестужев ямар бодолнуудтай байнаб? Н. Бестужевай хэлэһэн бодолнуудыг, тобшололнуудыг шүүжэ абаха,	Удхалан хөөрэхэ, тобшолол хэхэ, зохёохы шалабарива хайжаруулха.	Н. Бестужев декабристнуудай буһалган хооһоор халгаггүй гэжэ тэрэ юун дээрэхэ ойлооб? Декабристнууд хэнигэ «Һэргэтээб?» Хэн Россиян	«Декабристнууд Буриад орондо» гэрэн сэдэбээр элидхэл-презента ци бэлдэхэ.	00.11	

				саашаадаа зохёолго, шуулбэри хэхэдээ зүбөөр хэрэглэхэ.					
	Н. Г. Дамдинов «Декабристын бэһэлит» гэрэн шүлэглэмэл драма тухай. Шүлэглэмэл зүжэг зохёол.	2 час	Бүлгөөр- зүжэг бэшэлгшын хараа бодол эли байдаггүй, анхаралтайгаар уншажа, хаража, бодомжолжо байгаад тэрэниие олохо хэрэгтэй. Фронтальна- драмын удха тайлбарилха, ноур бүхэнэй хэлэн хэрэгүүдэй, хэлэһэн үгэнүүдэй далда ойлгожо абаха шухала.	Энэ зохёолой нэрэ ямар удха абажа ябанаб, яажка ойлгонобта? «Зохёолой ноурнуудые ямар бүлгүүдтэ хубаажка болохоб?» гэрэн асуудалда харюусаха, харюутгаа тобшолохо.	Зохёол соохи үйлын боложо байһан үе сагта анхаралаа хандуулга ехэ аша үрэгтэй. Юуб гэхэдэ, тэрэ саг болон мүнөөнэй саг хоёр ямар илгатайб гэжэ харуулха шухала.	Зүжэг зохёолой шүүмжэлэл хэхэдээ, ноурнуудай хэлэндэ, янза маялта ходо анхаралаа хандуулжа байха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, гансал хэлэнининь геройн абари зан, сөдхэлэйнб байдалг задлаган харуулна.	Зохёолго- бодомжол годо бэлгэдхэл.		
23	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Н. Г. Дамдиновай «Декабристын бэһэлит» гэрэн зохёолоор бэшэмэл	1 час	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Н. Г. Дамдиновай «Декабристын бэһэлит» гэрэн зохёолоор зохёолго бодомжолго бэшэлгэ.	Сэдлбүүд: 1. Юундэ Н. Дамдинов зүжэг зохёолоо «Декабристын бэһэлит» гэжэ нэрлээб? 2. Н. А. Бестужев тухай минни бодолнууд (Н.	Зүжэг бэшэлгшын боложо байһан үйлэлдэ өөрынб хандаса ямар байнаб гэжэ элирүүлхэ хэрэгтэй.	Зорилго түсэб табижа ажаллаха, зэртэсүүлгэ хэхэ. Нурагшад зохёолгоо бэшэхэдээ, бурыад	Зохёолго- бодомжолго бэшэлгэ.		28.11

	хүдлэлмэри.			Дамдиновой «Декабристын бэлхитг» гэрэн зохёолоор).		Хэлэнэйнгээ Балиг хэрэглэн, уншаһан зохёолойнтгоо улха, сэдэб дэлгэрэнгыгээр задалха зэргэтэй.			
24 - 29.	Ц. Галановой намтар, зохёохы зам. «Саран хүүхы» 1, 2-дохи бүлэгүүд.	1 час	Индивидуалына- Ц. Галановой намтар, зохёохы зам уншаха, хурангы конспект бэшэхэ. «Саран хүүхы» 1, 2- дохи бүлэгүүдые уншаха, текст дээрэ хүдлэлмэри. Фронталына- 1, 2 -дохи бүлэгүүдэй улха тайлбарилха.	Ц. Галановой бурыад литературада оруулһан үүргэ, гэрэниие «бурыад туужын мастер» гэжэ нэрлэдэг байһые тэмдэглэхэ.	Ц. Галанов туужын эхиндэ байгаалиие ямараар зураглааб? Энэ хэлэг зохёолой үйлэтэй, гол улхатай ямар холбоотойб? гэрэн асуудалнуудта дэлгэрэнгы харюу үгэхэ.	Саашадаа зохёолой үйлэ яажа үргэлжэлхэб гэжэ һурагшад өөлэдынтөө һанамжа. сэдьхэл ухаан соонь бии болһон мэдрэл тухай хэлэхэ ёһотой.	Тайлбари лан уншалта.		
	Ц. Галанов «Саран хүүхы» 3, 4, 5, 6 -дахи бүлэгүүд.	1 час	Индивидуалына- Ц. Галановой «Саран хүүхы» 3,4, 5, 6- дахи бүлэгүүдые уншаха, текстээр хүдлэлмэри. Фронталына- тус бүлэгүүдэй улха тайлбарилха.	«Орон дэлхэй аргатай, эм дом элбэгтэй ха юм даа» гэрэн үгэнүүдэй улха тайлбарилха. (180 н.)	Уран зохёолшо энэ хэлэг соолого Гомбо- Доржо үбгэнэй бодол юун гэжэ дамжуулханда һанааб? һанал, бодолоо дамжуулха.	Зэриг ангуушдай гарһан муухай хэрэгтэ, тэдэнэрэй абари занда, үйлэ хэрэгүүдтэ сэлнэлтэ үгэхэ.	3-6-дахи бүлэгүүд ые уншаад, асуудалну удта харюуса ха.	29.11.	

Ц. Галанов «Саран хүүхд» 7-8, 9, 10-дахи бүлэгүүд.	1 час	Индивидуальна- Ц. Галановой «Саран хүүхд» 7-8, 9, 10- дахи бүлэгүүдье уншаха, текстээр хүдлэмэри. Фронтальна- тус бүлэгүүдэй улха тайлбарилха.	7-8-дахи бүлэгүүдэй хуриангы улха хөөрэхэ. Виктор үбгэжөөг хоёр зэрлг ангуушал тухай юун гэжэ хөөрэлдэнэб? Өөрынгөө ханамжа хэлэхэ, жэшээнүүдээр багалха.	Уран зохёолшо ямар зорилготойгоор шанта дуутай аадарай орон тухай үзэгдэл зураглан харуулнаб? Юун гэжэ бодонобта? Бодомжолго.	Энэ бүлэгэй эсэстэ автор ямар аргаар уншагдайын гаа хонирхол хурса болгоноб? (205 н.) Тобшо харюу бэшэхэ.	Хуриангы бэшэмэл харюу.		
Ц. Галанов «Саран хүүхд» 11, 12 - дохи бүлэгүүд.	1 час	Индивидуальна- Ц. Галановой «Саран хүүхд» 11, 12- дохи бүлэгүүдье уншаха, гол улхынц дамжуулха. Фронтальна- тус бүлэгүүдэй улхаар асуудалнуудье зохёохо.	Гаани бахалта хоёрой хөөрэлдөө рогёор уншаад, улхыгень хөөрэхэ. (208 н.) Зүгөөр ши бидэ хоёрой арта ехэ ондоо... (абзац)... юушье хэлэжэ үгэхэгүй гэжэ хананаб.	Гаани бахалта хоёрой хөөрэлдөөнөө эдэ ямар зон гэжэ ойлобог? Энэ норын геройнуудта уран зохёолшын хандаса ямар байнаб гэжэ элирүүлхэ.	Ц. Галанов туулгаттай хадэ ямараар зурагланаб? Туулган гэшэ үнэн дээрээ ямархан шулуун байшооб? (214 н.) Текст сооноо уншаад, юундэ Викторгэ баврлага бавр, хүсэл түрөөгүйб? Тус асуудалда харюусаха.	Ц. Галано вай «Саран хүүхд» туужын хайн ба муу талын геройнуу дта характери стикэ бэшэхэ.		
Ц. Галанов «Саран хүүхд» гэһэн туужа тухай. Арадай аман үгэ уран	2 час	Индивидуальна- Ц. Галановой «Саран хүүхд» гэһэн туужа сооноо арадай аман зохёолой зүйлнүүдье оложо,	«Саран хүүхд» гэһэн туужаар тобшолол хэхэдээ, зохёолой Зохёолшо- Дүрэ –	Ц. Галановой «Саран хүүхд» гэһэн туужын фильморизм	Хүн болон байгали хоёрой хоорондох	«Ц. Галано вай «Саран	09.18	

	зохёол соо.		тэдэнэй дүүргэһэн үүргэ тухай олоол, дэбтэртээ бэшэхэ.	Унишлагша гэрэн шэгтлэл тобойлгон гаргаха.	элирүүлхэ.	харилсаан туужа соо ямаргаар зураглагданаб? Жэшээнүүдээр баримталха.	хүхы» гэрэн зохёол соо арадай аман зохёол хэрэглэл гэ, тэрэнэй үүргэ» гэрэн минни-зохёолго бэшэхэ.		
30 - 31	Хэлэлтэ хүгжөөлтэ. Ц. Галановай «Саран хүүхы» гэрэн зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри.	2 час	Хэлэлтэ хүгжөөлтэ. Ц. Галановай «Саран хүүхы» гэрэн зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри.	Энэ хүдэлмэри үнгэрэхэ хэдэн вариант дуралдагдана. 1. «Саран хүүхы» гэрэн зохёолоор зохёолтын сэдэбүүд: - Виктор Горбуновой абари занда болон хубилалтанууд; - Гомбо-Доржо үбгэн – ёһотой ойн харуулшан; - Хүн болон байгали хоёртой хоорондох харилсаан.	Зохёолтын тусэб табиха, юун тухай, хайшан гэжэ сэдэбээ задалжа харуулха, яажа тобшолол хэгдэхэб гэжэ ойлгуулха.	Һурагалд үзэһэн зохёолоороо дунда зэргын хэмжээнэй зохёолго бэшэхэ.	Хэлэлтэ хүгжөөл гэ. Ц. Галановай «Саран хүүхы» гэрэн зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри.	13.10.2014	

			2. «Ц. Галановай «Саран хүүхь» гэлэн зохёол соо арадай аман зохёол хэрэглэлтэ, тэрэнэй үүртэ» гэлэн зохёолго бэшэхэ.						
32 -	Ч.Р. Намжилгов, «Арбан табанай харын толондо...» гэлэн статьятай танилсалга. «Монголой дэбтэрлээ» («Монгол ороной морид хурдан», «Сагаан үнгэ хайхан», «Уригдаан дээрэ») абгалан шүлэгүүдэй удха болон уран арганууд.	2 час	Индивидуальна - Ч.Р. Намжиловой намтар болон зохёохы зам тухай элидхэл шагнаха. Бүлэгөөр хүдэлмэри- «Арбан табанай харын толондо...» гэлэн статьятай тусэб табиха.	«Монгол ороной морид хурдан» гэлэн шүлэгтэй шүүмжлэл хэхэ. Ч.Р. Намжиловой нэгэ шүлэг сээжэлдэхэ.	Уран шүлэгшын «Сагаан үнгэ хайхан», «Уригдаан дээрэ» гэлэн шүлэгүүдэй уран гоёор уншалга үнгэргэхэ, үгтэбэн асуудалнуудаар нь шүүмжлэл хэхэ.	Шүлэгүүдэй гол удха- Эхэ орондоо дурлаг- ямар аргаар гаранаб гэжэ элирүүлхэ хэрэгтэй.	Уран уншалгын хэлээл. Эхэ орон тухай шүлэгүүд ые уран уншалга, сээжэ уншалга. Аман хэлэлтэ хүгжөөл гэ.	20.12 -21.12	

9 класс. Буриад литература. III четверть. 20 сар.

№ п/п	Хэшээлэй сэдэб	Сага хубаари	Бурагшадтай ажаябуулгын шэнжэ	Харалагдагдан дүнгүүд			Шалгалт-ын тухэл-нүүд	Болзор	
				предметнэ	личносно	Метапредмет-нэ		Тусэ бөөр	Бодо то байд алаар
1	Ц-Д. Хамаев. «Ута намарай сэсэг». 1 бүлэг	7 сар/ 1 сар	Ц-Д. Хамаевтай намтар болон зохёохы зам тухай элидхэл шагнаха.	Бухвади үбгэнэй байра байдал шэнжэлхэ	Конспект	Гансаараа мүн суг хамта хүдэлхэ шадбари олгохо	Үзэлэноө, мэдэсээ холбон хөөрэхэ, зэргэсүүлхэ.		
2	Ц-Д. Хамаев. «Ута намарай сэсэг». 2,3 бүлэг	1 сар	Индивидуальна хүдэлмэри-тобшо конспект бэшэхэ. Бүлэгөөр- 2, 3 бүлэг уншаад, тон шухала зүйнүүдыень шэлэжэ бэшэхэ.	Бэшэмэл ба аман хэлэлгэээ зүбөөр хэрэглэхэ, бүридхэхэ.	Зохёолой шэнжэлэл хэхэ анха дадал үргэлжэлүүлхэ, гүнзэгыруулхэ	Холбоо хэлэлгэээ хурсалдхаха. Аман хэлэлгэ дээрэ ажгалтаха.	Тайлбарилан уншалга.		
3	Ц-Д. Хамаев. «Ута намарай сэсэг». 4-5 бүлэг	1 сар	Индивидуальна хүдэлмэри-тобшо конспект бэшэхэ.	Бүлэгөөр- 4,5 бүлэг уншаад, тон шухала зүйнүүдыень шэлэжэ бэшэхэ.	Түүхын баримтанууд	Гансаараа мүн суг хамта хүдэлхэ шадбари	геройнуудта характеристи кэ бэшэхэ.		

						олгохо			
4	Ц.-Д. Хамаев. «Ута намарай сээсэг». 6 бүлэг	1 саг	Индивидуальна хүдэлмэри- тобшо конспект бэшэх. Бүлгөөр- 6-7 бүлэг уншаха	Бэлэмэл ба аман хэлэлтээ зүбөөр хэрэглэхэ, бүридхэхэ.	Уран уншалга, сээжэ уншалга		Тайлбарилан уншалга.		
5	Ц.-Д. Хамаев. «Ута намарай сээсэг». 7 бүлэг	1 саг	Индивидуальна- 7-8, 9, 10- дахи бүлгүүдые уншаха, текстээр хүдэлмэри. Фронтальна- тус бүлгүүдэй удха тайлбарилга.	7-8-дахи бүлгүүдэй хуряангы удха хөөрэхэ. Өөрынгөө ханамжа хэлэхэ, жэшээнүүдээр багалха.	Уран зохёолшо ямар зорилготойгоор залгу наһанайнь зураглал харуулнаб? Юун гэжэ бодонобта? Бодомжолго.	Энэ бүлэгтэй эсэстэ автор ямар аргаар уншагшадан гаа һонирхол хурса болгоноб? Тобшо харюу бэшэхэ.	Хуряангы бэлэмэл харюу.		
6	Ц.-Д. Хамаев. «Ута намарай сээсэг». Бухаади үбгэнэй дүрэ. Туужын уянгата үндэлэн	1 саг	Асуудалнуудые уншаха	Ц.-Д. Хамаев. «Ута намарай сээсэг» зохёолой Зохёолшо- Дүрэ – Уншагша гэрэн шэглэл тобойлгон гаргаха.	Зохёолой гол дүрэнүүд	Эсэгэнэр болон үхийбүүдэй хоорондохи харилсаан	Асуудалнууд- та харюусаха		
7	Ц.-Д. Хамаев. «Ута намарай сээсэг». Туужын байгуулга	1 саг	Энэ зохёолой нэрэ ямар удха абажа ябанаб, яажа ойшгонобта? «Зохёолой ноурунуудые ямар бүлгүүдтэ хуубаажа болохооб?» гэрэн асуудалда харюусаха, харюутгаа	Зохёол соохи үйлын боложо байһан үе сагта анхаралаа хандуулга ехэ аша үрэгтэй. Юуб гэхэдэ, тэрэ саг болон мүнөөнэй саг хоёр	геройн абари зан, сэдьхэлэйннь байдал задалан харуулха.	Зохёолго- бодомжолгод о бэлгэдхэл.	Түшэглэлэн схемэ зураха		

			Тобшолох.	ямар илшгатайб гэжэ харуулха шухала.					
8-9	Творческо практигум. Ц-Д. Хамаевай «Ута намарай сээсэг» гэрэн зохёолоор бэшэмэл худэлмэри. (2 час)	2 саг	Хэлэлтэ хүгжөөлтэ. Ц-Д. Хамаевай «Ута намарай сээсэг» гэрэн зохёолоор бэшэмэл худэлмэри.	Энэ худэлмэри үнгэртэхэ хэдэн вариант дуралдхалдана	Зохёолгын тусэб табиha, юун тухай, хайшан гэжэ сэдэбээ задалжа харуулха, яажа тобшолол хэгдэхэб гэжэ ойлгуулха.	Нуралшад үзэрэн зохёолоороо дунда зэргын хэмжээнэй зохёолго бэшэхэ.	Зуралгал		
10-13	Класснаа галуур уншалга. Балдан Насанович Ябжанов «Эхэ шоно»	3 саг	Индивидуальна- зохёол уншаха, текстээр худэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха тайлбарилха.	Хүн ба байгали. Туужын уангата үндэрэнининь.	Геройн абари зан, сэдхэлэйнь байдал задалан харуулха.	Хүн болон байгали хоёрой харилсаан туужа соо ямарар зуралгагданаб? Жэшээнүүдээр баримталха.	Дэлгэрэн-гы сээжэ харюу.		
14	Даша-Дабаа Жалсараевич Мункоев «Эхэ тухай дуун»	2 саг	Индивидуальна- зохёол уншаха, текстээр худэлмэри. Фронтальна- тус бүлэгүүдэй удха тайлбарилха.	Уран гоёор уншаха. Уянгын гол нюур элпирүүлхэ.	Өөрын уран уншалгын дадалаа дээшэлүүлхэ	Асуудалнуудта харюусаха.	Сээжэ, уран уншалга үнгэртэхэ.		
15	М.Осодоев «Уутан хүбүүн» «Эдирхэг хала»	5 саг / 1 саг	Индивидуальна- бүлэг уншаха, текстээр худэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха	Уран гоёор уншаха.	Уншалга	Асуудалнуудта харюусаха.	Дэлгэрэн-гы сээжэ харюу.		

			тайлбарилха.						
16	М.Осодоев «Ууган хүүбүүн» Бүхэ барилдаан. Уулзалга.	1 саг	Индивидуальна- бүлэг уншаха, текстээр хүдэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха тайлбарилха.	Эрын гурбан наадан тухай мэдээсэл олохо	Уншалга, геройнуудай характеристикэ бэшэлгэ	Конспект	Хуриангы бэшэмэл харюу.		
17-18	М.Осодоев «Ууган хүүбүүн» Баатарай нарые мүнхэлэн бэшэгүүд	2 саг	Индивидуальна- бүлэг уншаха, текстээр хүдэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха тайлбарилха.	Уран гоёор уншаха. Уянтын гол нюур элирүүлхэ.	Когнитивнэ карта	Шүлэгэй байтуулга, хэлэ, түүхэл дээрэ хүдэлхэ, шүлэгэй шүүлбэри схемын ёһоор үнгэргэхэ.	Сээжэ, уран уншалга үнгэргэхэ.		
19	М.Осодоев «Ууган хүүбүүн». Тобшолол. В.Бильдушкино- вай дүрэ. Баримтата гуужа.	1 саг	Индивидуальна- бүлэг уншаха, текстээр хүдэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха тайлбарилха.	Зохёол соохи уйлын болгожо байһан үе сагта анхаралаа хандуулга ехэ аша үрэгтэй.	Когнитивнэ карта	Түүхын баримтанууд	Дэлгэрэн- гы сээжэ харюу.		
20	Творческо практикум. М.Осодоевой «Ууган хүүбүүн» гэһэн зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри.	1 саг	Хэлэлгэ хүтжөөлгэ. Зохёолоор бэшэмэл хүдэлмэри.	Энэ хүдэлмэри үнгэргэхэ хэдэн вариант дурадхагдана	Зохёолгын түсэб табиха, юун тухай, хайшан гэжэ сэдэбээ задалжа харуулга, яажа тобшолол хэгдэхэб гэжэ ойлгуулха.	Холбоо хэлэлгэээ хурсадхиха. Аман хэлэлгэ дээрэ ажкаллаха.	Зохёолго		

9 класс. Буряад литература. IV четверть. 14 сая.

№ п/п	Хэсэгэй сэдэб	Сагай хубаари	Бурагшадай ажаябуулгын шэнжэ	Харалагдаһан дүнгүүд			Шалгалтын түхэлнүүд	Болзор	
				предметнэ	личностно	Метапредмет-нэ		Түсэбөөр	Бодот байдалаар
1	Б.Шойдоков. «Дайсанай ара талада»	1 саг	Индивидуальна- бүлэг уншаха, текстээр хүдэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха тайлбарилха.	Зохёолой удха, гол бодол эмируулжэ бураха	Түүхын баримтанууд, геройнуудай абари зан, ажалдаа хандаса зураглалта.	Дэлгэрэн-ты сээжэ харюу.	Дэлгэрэн-ты сээжэ харюу.		
2	Б.Шойдоков. «Дайсанай ара талада»	1 саг	Индивидуальна- бүлэг уншаха, текстээр хүдэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха тайлбарилха.	Зохёол соохи уйлын боложо байһан үе сагта анхаралаа хандуулга ехэ аша үрэтэй.	Когнитивнэ карта	Түүхын баримтанууд	Дэлгэрэн-ты сээжэ харюу.		
3	Б.Шойдоков. «Дайсанай ара талада»	1 саг	Индивидуальна- бүлэг уншаха, текстээр хүдэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха тайлбарилха.	Зохёолой шэнжэлэл хэхэ анха дадал үрэлжэлүүлхэ, гүнзэгыруүлхэ.	Дайн хүнэй ба арад зоной ажабайдалда.	Хүн онсо байдалда.	Дэлгэрэн-ты сээжэ харюу.		
4	Б.Шойдоков. «Дайсанай ара талада»	1 саг	Индивидуальна- бүлэг уншаха, текстээр хүдэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха тайлбарилха.	Үзэһэн темсээ хэр ойлгоһоноо шалгалта, мэдэсээ хэрэглэлтэ	Бурагсалтай түсэб табика бураха, тэрэнээ хэрэглэхэ	Дэлгэрэн-ты сээжэ харюу.	Дэлгэрэн-ты сээжэ харюу.		
5	Б.Шойдоков. «Дайсанай ара талада»	1 саг	Индивидуальна- бүлэг уншаха, текстээр хүдэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха	Уран гоёор уншалга үнэрлэхэ, үгтэһэн асуудалнуудадарнь	Шүлэгүүдэй гол удха-Эхэ орондоо	Шүлэгүүдые уран уншалта, сээжэ уншалта.	Дэлгэрэн-ты сээжэ харюу.		

			тайлбарилха.	шүүмжлэл хэхэ.	дурлал- ямар аргаар гаранаб гэжэ элирүүлхэ хэрэгтэй.	Аман хэлэлгэ хүтжөөл гэ.			
6	Б.Шойдоков. «Дайсанай ара талдаа»	1 саг	Индивидуальна- бүлэг уншаха, текстээр хүдэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха тайлбарилха.	Арадай абари зан, хүсэл эрмэлзэл, ажалдаа хандаса	Нурагшадай өөһэдынь нанамжа элирүүлхэ.	Дэлгэрэн-гы сээжэ харюу.	Сээжэ, уран уншалга үнгэргэхэ.		
7	Б.Шойдоков. «Дайсанай ара талдаа»	1 саг	Индивидуальна- бүлэг уншаха, текстээр хүдэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха тайлбарилха.	Зохёолой удха, гол болгол элирүүлжэ нураха	Гансаараа мүн суг хамта хүдэлхэ шадабари олгохо	Асуудал табижа нураха, юумэнэй нарин холбоо хаража, өөрын нанамжа хэлэхэ	Дэлгэрэн-гы сээжэ харюу.		
8	Б.Шойдоков. «Дайсанай ара талдаа»	1 саг	Индивидуальна- бүлэг уншаха, текстээр хүдэлмэри. Фронтальна- тус зохёолой удха тайлбарилха.	Үзэһэн темээ хэр ойлгоһоноо шалгалта, мэдэсээ хэрэглэлтэ	Гансаараа мүн суг хамта хүдэлхэ шадабари олгохо	Нурагсалгай тусэб табижа нураха, тэрэнээ хэрэглэхэ	Дэлгэрэн-гы сээжэ харюу.		
10.	Творческо практикум. бэшэмэл хүдэлмэри.	1 саг	Хэлэлтэ хүтжөөлтэ. «Дайн хүнэй ба арад зоной ажабайдалда» гэһэн сэдлэбээр бэшэмэл хүдэлмэри.	Үзэһэн темээ хэр ойлгоһоноо шалгалта, мэдэсээ хэрэглэлтэ	Зохёолгын тусэб табижа, юун тухай, хайшан гэжэ сэдлэбээ задгалжа харуулхаб гэжэ ойлгуулха.	Нурагшад үзэһэн зохёолоороо дунда зэргын хэмжээнэй зохёолго бэшэхэ.	Зохёолго		
11	Б.Эрдывнеевэй уран найханай юртэмсэ «Хазаар хара	1 саг	Индивидуальна- текст дээрэ ажал Бүлэгөөр- бэе бээе шалгалта	Уран гоёор уншаха. Уянгын гол нюур элирүүлхэ.	Өөрын уран уншалгын дадала дээшлүүлхэ	Бэшэ хүнүүдэй ба өөрын уншаланаа шагнаха,	Б. Эрдывнеевэй зохёохы		

	нахал»		Фронтальна-асуудалгнуудта харюу	Асуудалгнуудта харюусаха.		хөөрөжэ шадаха, сэгнэхэ.	замаар Интернет соолоо материалы оложо, элидхэл бэлдэхэ.		
12	Б.Эрдэнеевэй уран найханай юртэмсэ «Хазаар хара нахал»	1 саг	Индивидуальна- текст дээрэ аажал Бүлэгөөр- бэе бээе шалгалта Фронтальна-асуудалгнуудта харюу	Уран гоёор уншаха. Зохёолой нэрэ тухай хөөрөлдэхэ. Уянтын гол ноур элирүүлхэ. Шүлэг соохи гүн ухаанай бодролнууд тухай шүүмжжэлэн хэлсэхэ.	Өөрын уран уншалтын дадалгаа дээшлүүлхэ	Арад зоной сэсэн мэргэн ухаан. Аман зохёолой поэтикэ хэрэглэлтэ.	Дэлгэрэн-гы сээжэ харюу.		
13	Б.Эрдэнеевэй уран найханай юртэмсэ «Хазаар хара нахал»	1 саг	Индивидуальна- текст дээрэ аажал Бүлэгөөр- бэе бээе шалгалта Фронтальна-асуудалгнуудта харюу	Зүжэг соо харуулагдалан үе саг тухай хөөрөлдэхэ. Зүжэгэй нарын удха дээрэ хүдэлхэ.	Шэнэ юумэ мэдэхэ дадал үргэдхэхэ. Гансаараа мүн суг хамта хүдэлхэ шадабари олгохо	Үзэлэнөө, мэдэсээе холбон хөөрөхэ, зэргэсүүлхэ.	Словарна хүдэлмэр и		
14	Творческо практикум. бэшэмэл хүдэлмэри.	1 саг	Хэлэлтэ хүгжөөлгэ.	Энэ хүдэлмэри үнгэргэхэ хэдэн сэдхэбүүд дурагдахагдана	Зохёолтын түсэб табиха	Һурагшад үзэлэн зохёолоороо дунда зэргын хэмжээнэй зохёолго бэшэхэ.	Зохёолго		

4. Нуралсалай методическа хангалга

1. «Буряад литература» С. А. Ошорова, Д. Б. Цыденов., Улаан- Үдэ, «Бэлиг» 2018 он; Хоёр хубитай, нэгэдэхи хуби. 9-дэхи классай нуралсалай ном- хрестомати.
2. «Буряад литература» С. А. Ошорова, Д. Б. Цыденов., Улаан- Үдэ, «Бэлиг» 2018 он; Хоёр хубитай, хоёрдохи хуби. . 9-дэхи классай нуралсалай ном- хрестомати.
3. «Буряад литература» С. А. Ошорова, Д. Б. Цыденов., Улаан- Үдэ, «Бэлиг» 2018 он; Методическа дуралдалнууд
4. Буряад нургуулийн программанууд. «Буряад литература» 5-11 классууд. Улаан- Үдэ, 2008 он;
5. Буряад хэлэн болон литератураар дунда нургуулийн нуралсалай заршам. Улаан- Үдэ, 2004 он;
6. Цыренова Ц.Б. «Булагай эхин»: Үхибүүдэй хрестомати. 2-дохи хэблэл. Улаан- Үдэ, 2008 он;
7. Буряад хэлээр, уншалгаар, буряад литератураар нуралсалай мэдэсэ, шадабари, дадал сэгнэхэ эрилтэ. Улаан-Үдэ, 2007 он.
8. Э. Дугаров «Шэлэгдэмэл зохёолнууд». . Улаан-Үдэ, «Бэлиг», 2011 он.

Шэнэ онол арга:

1. Компьютер
2. Проектор
3. Интерактивна самбар
4. «Буряад хэлээр сахим нуралсалай ном»
5. Буряад уран зохёолой соносохо номой хан (аудиобиблиотека)

Шалгаха хэрэгсэл :

- Шалгалтын асуудалнууд ба даабаринууд;
- М-тест
- Электрон номой тестнүүд

Интернет онол арга:

- <http://www.edu.ru> – Федеральний портал «Российское образование».
- <http://www.edu03.ru/>-Министерство образования и науки РБ
- <http://www.buryadxelen.org>
- <http://www.nomoihan.org>
- <http://www.ict/edu.ru/> - Портал «Информационно-коммуникационные технологии в образовании».
- <http://www.Kpmo.iv-edu.ru/> – Сайт регионального комплексного проекта модернизации образования.
- <http://fcior.edu.ru/> - Федеральный центр информационно-образовательных ресурсов.
- <http://www.rikuo.ru/> – Сайт республиканского института кадров управления и образования.